

עין לציון

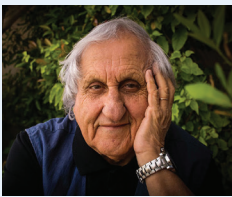
1957-1948 העשור הראשון

הדפסה מיוחדת לכבוד 70 למדינת ישראל

גיליונות לימוד ב תרבות יהודית ישראלית לכבוד 70 למדינת ישראל

החופש של היותך בניתן שלך

זהותה היהודית בישראל ... מתמודדת עם כל מרכיבי החיים דרך המסגרת המחייבת והריבונית של מדינה. ולכן היקף היישום שלה לתוך החיים הוא לאין ערוך מלא ורחב ומשמעותי מהידויות של יהודי אמריקאי, שההכרעות המשמעותיות והחשובות של חייו נעשות במסגרת לאומיות או אזרחותו האמריקאית. אנחנו בישראל חיים ביחס מחייב זה כלפי זה (כמו כל עם ריבוני) ... אנו נשלטים על ידי היהודים, משלמים מסים ליהודים, נשפטים בבתי משפט יהודיים, נקראים לשרת בצבא היהודי ... וכל ההחלטות המדיניות, כלכליות, תרבותיות וחברתיות יוצרות ומעצבות את זהותנו... **יש בעובדה הזאת כאבים ותסכולים, אבל יש גם הנאת החופש של היותך בניתן שלך ...**

עין לציון צופיה? – ישראל ויהדות העולם

קמה מדינת ישראל! רבים ראו בה את פעמי המשיח, וגלי עלייה המונית של מאות אלפי יהודים הגיעו ארצה מארצות אירופה ומארצות ערב. תוך עשור שנים קלטה המדינה הצעירה כמעט פי שניים עולים ממספר תושביה היהודים ערב הקמתה. עם זאת, רבים יותר בחרו שלא לעלות, בעיקר תושבי מערב-אירופה וצפון-אמריקה ובמשך מרבית שנות קיום המדינה, חי רוב העם היהודי מחוצה לה. (רק בשנת 2006 הפכה ישראל למרכז היהודי הגדול בעולם.)

יהודים – רק בארץ ישראל?

מהי המחלוקת בין א"ב יהושע ועקב ניוזנר בשאלה, מהו מקומם של היהודים? כיצד מבין כל אחד מהם את הזהות היהודית? חוו דעתכם. מהו הקשר או היחס, שראוי לדעתכם להתקיים בין יהודי ישראל ליהדות העולם?

בשביל ערכים יהודיים אינם מצויים בקופסתם בשמים מהודרת שביום שבת וחג פותחים אותה ומתענגים על ריחם, אלא הם מציאות חיים יומיומית של עשרות בעיות, שבה מתעצבים ונשפטים הערכים היהודיים, לטוב או לרע ... לא במקרה יש כבר יותר מחצי מיליון ישראלים החיים מחוץ לישראל ... מה הבעיה, בעידן גלובלי, לקחת את הילדים הישראליים ולגלות למקום היי-טק? הרי (= לשיטת יהדות התפוצות) גלעין הזהות הוא נצחי ונגיש בכל מקום. כך תהפוך גם הישראליות במולדת לבגד שמסירים ומחליפים אותו בעת מצוקה בבגד אחר ... ובעתיד, בעוד מאה או מאתיים שנה, כאשר סין תהיה המעצמה המובילה, למה שהיהודים לא יחליפו את האמריקאיות שלהם בסיניות? הרי מי היה מאמין במאה ה-61 שתוך מאתיים-שלוש מאות שנים היהודים יתרכזו בארץ לא נודעת ששמה אמריקה ... אני מציע ללטש שוב ושוב את המושג הממשי והחי של "המולדת" ...

המושג הראשון שנאמר ליהודי הראשון הוא "לך, מארצך וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר אראך". ואת חלקו הראשון של הציוני הזה קיימו היהודים בדבקות רבה לאורך כל ההיסטוריה הארוכה שלהם, וזו ממולדת אחת לשנייה בקלות מפתיעה. ואת הסוף הנורא של הגדודים האלו לא כדאי שוב להזכיר.

א"ב יהושע הוא סופר והוגה דעות ישראלי. מעובד לפי: א"ב יהושע, ארץ מולדת

היכן הארץ המובטחת?

הגיע הזמן לומר שאמריקה היא מקום טוב יותר להיות יהודי מאשר ירושלים. אם הייתה אי פעם ארץ מובטחת, אנחנו יהודי אמריקה חיים בה. היהודים כאן נמצאים בעידן של פריחה ולא רק מבחינה פוליטית וכלכלית, אלא גם בעניינים של אמנות, תרבות ולימוד. היהודים כאן חשים בטחון באופן שבו אי אפשר לחוש במדינת ישראל; הם גם פיתחו לעצמם ביטוי יהודי אותנטי משלהם – המשקף את חזונם... ישנם ישראלים שאומרים ליהודים אמריקנים שאמריקה, כמו סיר הבשר במצרים, איננה מקום ראוי ליהודים, שכולנו עומדים להישמד בתאי גזים בעודנו שרים שירי חג המולד. המסר הוא, שאין אנחנו צריכים לחוש בביטחון משום שהאנטישמיות תגיע גם אלינו, כמו שקרה ליהודים בכל מקום אחר במהלך ההיסטוריה. ובינתיים, כך נאמר, אנחנו כולנו 'מתבוללים', חדלנו להיות יהודים. קרוב לששה מיליון יהודים – הם אומרים לנו – כולם נישאים

בנישואי תערובת ונראים נוטשים את הספינה הטובעת הנקראת 'יהדות'. אני כשלעצמי אינני חש שהקרחון עומד להיבקע, ואינני סבור שאני שר על גבי הסיפון של הטיטניק. אני סבור שהיהודים הצליחו לבנות חיים יהודיים באמריקה שיאריכו ימים, וכבר עכשיו יש הוכחות רבות שיש יציבות וערך אנושי גדול בחיים אלה. לאמיתו של דבר היהודים הגיעו אל החופש. אמריקה, החברה החופשית והפתוחה ביותר שהיהודים חיו אי-פעם בתוכה, איננה רק 'טובה' ליהודים אלא עדיפה ליהודים על-פני מדינת ישראל, ולא רק משום שאנחנו מעדיפים את 'סיר הבשר'.

... ליהודים האמריקנים, או למעשה לאמריקנים היהודים, החלום האמריקני התגשם. אני תוהה כמה ישראלים סבורים שהחלום הציוני התגשם גם הוא

יעקב ניוזנר הוא חוקר יהדות יהודי-אמריקאי. מתוך: יעקב ניוזנר, "האם אמריקה היא הארץ המובטחת ליהודים", "וויינגטון פוסט", 8.3.1987

מגלים את המגלה

בארץ-ישראל קם העם היהודי, בה עצבה דמותו הרוחנית, הדתית והמדינית, בה חי קוממיות ממלכתית, בה יצר נכסי תרבות לאומיים וכלל-אנושיים והוריש לעולם כל את ספר הספרים הנצחי.

לאחר שהגלה העם מארצו בכת הזרוע שמר לה אמונים בכל ארצות פוזריו, ולא חדל מתפלה ומתקנה לשוב לארצו ולחדש בתוכה את חרותו המדינית.

מתוך קשר היסטורי ומסרתי זה חתרו היהודים בכל דור לשוב ולהאחז במולדתם העתיקה; ובדורות האחרונים שבו לארצם בהמונים, וחלוצים, מעפילים ומגנים הפריחו נשמות, החיו שפתם העברית, בנו כפרים וערים, והקימו לשוב גדל והולך השליט על משקן ותרבותו, שוחר שלום ומגן על עצמו, מכיא ברפת הקדמה לכל תושבי הארץ ונושא נפשו לעצמאות ממלכתית...

אנו קוראים אל העם היהודי בכל התפוצות להתלכד סביב הישוב בעליה ובכנין ולעמד לימינו במערכה הגדולה על הגשמת שאיפת הדורות לגאולת ישראל.

מתוך מגילת העצמאות

אינני זוכרת אם סיפרתי כבר שאני ציונית. אני מרגישה עכשיו שיהודיה אנוכי, בעלת הכרה, ובכל מאודי אני מתגאה ביהדותי, ומטרת לעלות לארץ ישראל ולהשתתף בבניינה. רעיון אחד מעסיק אותי בלי לחדול - ארץ ישראל. מקום אחד יש בעולם שלשם איננו נפלטים, אף לא מהגרים, אלא באים הביתה - ארץ ישראל.

מתוך יומנה של חנה סנש בהיותה בת 17

ציוני זה משהו שעזב את הבית שלו באירופה או בארצות ערב, ויתר על מערכת חיים תקינה כדי להקים מקלט לו ולילדיו. אני נולדתי פה, אף אחד לא שאל אותי, אם אני רוצה להיות פה, או מתכנן לגור כאן. אתה לא חייב לקחת את כל ההיסטוריה של הציונות, לשים אותה על הגב שלך, ולהגיד 'אני חייב להמשיך את זה!'

מתוך ראיון עם המוסיקאי אסף אמדורסקי, "יש לי ארץ אחרת", מוסף 'סופשבוע', מעריב, 12.4.2002

נווה עמל, שנות החמישים

שאלה שנשאל הרב עובדיה יוסף: מי שהוריו גרים בחוץ לארץ, ומצוים עליו לרדת מארץ, האם עליו לצייט להוריו ולרדת מן הארץ כדי לקיים מצות כיבוד אב ואם?

תשובה: [...] בסיכום: מצוות ישיבה בארץ ישראל אין ערוך אליה, שהיא שקולה כנגד כל המצוות שבתורה ... ולכן אם ציווהו אביו שלא לעלות לארץ, אל ישמע לו. ומכל שכן שהזוכה להתיישב בארץ, וציווהו אביו לרדת מהארץ לחוץ לארץ, שבדואי אסור לשמוע לו, כי מצות ישיבת ארץ ישראל דוחה את מצוות כיבוד אב ואם, ובפרט שגם הוריו מצווים לעלות ולהתיישב בארץ. והש"ת (השם יתברך) יקבץ נדחינו מארבע כנפות הארץ.

על פי: הרב עובדיה יוסף, ש"ת יחוזה דעת, חלק ד', מ"ט

לעולם ידור אדם בארץ ישראל אפילו בעיר שרובה עובדי כוכבים, ואף ידור בחוץ-לארץ ואפילו בעיר שרובה ישראל ...

תלמוד בבלי, מסכת כתובות, דף קי ע"א-קיא ע"ב

... שונה הוא עם ישראל משאר האומות: רק אנו שִׁקְנוּ מבטחנו בקשרי המשפחה ועזבנו את אדמת ארץ ישראל, ובכך הבטחנו את קיומנו הנצחי ... אברהם אבינו, אבי האומה הוא גֵר שבא מרחוק. בצווי אלוהי לצאת מארץ מולדתו אל הארץ אשר יראה לו אלהים. עם ישראל נוצר בגלות ... לכן, ביסודו של דבר ארץ ישראל היא לעם ישראל רק כארץ געגועים, כארץ הקודש.

מעובד על פי פראנץ רוזנצווייג, "כוכב הגאולה"

ליהודים יש חלום אחד פשוט - להיות בעלי מולדת, ולחיות הרחק ממנה.

איגור גוברמן (משורר עולה מחבר העמים). מתוך ריאיון, הארץ, מוסף ספרים, 1.2.2006

ואמר [ר' נחמן מברסלב]: המקום שלי הוא רק ארץ ישראל; מה שאני נוסע, אני נוסע רק לארץ ישראל. ולפי שעה אני רועה בברסלב.

ר' נחמן מברסלב, חיי מוהר"ן, סי' קנ"ו

עולים בנמל חיפה

חולמים על חו"ל? סקר גאוגרפי-סטטיסטי: יותר ממחצית הסטודנטים מעוניינים באזרחות זרה

90% מהסטודנטים בישראל סבורים כי מדינת ישראל אינה מספקת עתיד כלכלי טוב לצעירים, ו-54% מהם מעוניינים להחזיק באזרחות זרה - בעיקר אזרחות אמריקאית. עם זאת, נתון מעודד שעולה מן הסקר קובע כי רק 12% מן הסטודנטים מוכנים לוותר תמורתה על האזרחות הישראלית. הסקר נערך בקרב מדגם ארצי מייצג של 303 סטודנטים, שנערך על ידי חברת 'חקר רייטינג' בעבור המכללה האקדמית ספיר, לקראת פתיחת שנת הלימודים במוסדות להשכלה גבוהה.

41% מהסטודנטים מבינים ללבם של אלה שבחרו לעזוב את הארץ, ואילו רק 18% רואים בהם עריקים או מגנים אותם. 20% מעוניינים לעזוב בעצמם את הארץ לתקופה ממושכת או לצמיתות.

מתוך העתונות

שורשים

חילום: יורם טהרלב, לוח וניצוח: אני טולדו

יכולתי לשיר על ביתי בגולה הבית ההוא הישן יכולתי לשיר על הבית בלב מה שעשה לו הזמן

יכולתי לשיר על בית כנסת בחג על ערב שבת משפחתי על אור הנרות המושכני לשם לשוב אל ימי ילדותי

אבל אני זוכר מאז ומעולם השורשים שלי היו הרחק משם השורשים שלי תמיד הוליכו הנה אל ארץ ישראל שבין מדבר וים

יכולתי להיות קצת נוסטלגי יותר לומר כי עמוק בליבי עוד אמא לי שרה שיר ערש מתוק של סמי אל-מוגרבי

יכולתי לשיר על ריחות תבשילים על טעם הלחם הטוב ועל אחוות השכנים הערבים ועל הדקלים ברחוב

הכול שם היה מצוחצח ונקי גם חול וגם חג ושבת אך כל זה נראה לכולנו זמני תמיד שם חיינו לקראת לקראת גאולה ולקראת עלייה כמעט שיצאנו ולא היינו כאילו, עמדנו לזוז אך איש לא ארז תרמילו

וערב אחד עם שקיעת החמה לקחתי גיטרה ביד עזבתי הכול את אבי ואמי וברחתי, ברחתי לבד

השארתי רק פתק קטן ועצוב כתבתי: סלחו לנו לי עזבתי אתכם, לעולם לא אשוב יצאתי לדרך שלי

על-עשור

מבט על עשור בחיי ישראל

1948-1957

המעצרות: שער-העלייה, 1951

עם הקמת המדינה, החל מבצע העלאתם וקליטתם של מאות אלפי יהודים מאירופה ומארצות ערב. בשנים 1949-1951 הגיעו לארץ שש מאות שמונים ושבעה אלף עולים, וכך תוך שלוש שנים הוכפלה האוכלוסייה היהודית בארץ ישראל. הצורך הדחוף למצוא פתרון ולו זמני ליישובם של המוני העולים, הוליד צורת התיישבות שנקראה מעברה. המעברות הוקמו לרוב בשולי יישובים ותיקים, כדי לספק לעולים דיור זמני ועבודה. תנאי החיים במעברה היו קשים מאוד, ולצד הקושי הקיומי נאלצו העולים להסתגל לשפה החדשה ולתרבות שונה. רבים אף חוו את תקופת המעברות כהשפלה, למשל סביב ריסוס העולים באבקת די. די.טי. (דוגמא לחיים במעברה בסרט הקולנוע "סלאח שבת"). המעברה הגדולה ביותר הייתה מחנה שער-העליה במערב חיפה, שבו נקלטו עולים שהגיעו לישראל בנמל חיפה. בשנת 1951 צורף שטחו לעיר חיפה. לפניכם קטע מזיכרונותיו **עזרא כהן**, שגדל כילד בן ארבע במעברה.

"העלייה שלנו הייתה כתוצאה מפרעות בעירק. הורי לא לקחו כמעט כלום והגענו בלי כלים, לבוש או כסף. הוריי נאלצו להתמודד עם המצב בלי שפה ואפשרות לנהל חיים נורמליים. השירותים והמקלחת היו במרחק של כמאה מטר מהבית ... כל הילדים, שבעה, ישנו בחדר אחד וחלקנו באותה מיטה, אבל התמודדנו עם זה ... אני זוכר את לידת אחותי הקטנה בצריף עם מיילדת. אחרי כחצי שנה אמי נפטרה בגיל 53 ונשארו שבעה ילדים לבד, על כל המשתמע מכך. אבי נכנס למרה שחורה והיה לו מאוד קשה בלעדיה. וכמובן שזה פגע גם ביחסו אלינו.

באתר "הקשר הרב-דורי" - מאגר סיפורי מורשת, משרד החינוך ובית התפוצות

בגין: לא לשאת ולא לתת!

הערב עומד לקרות המקרה המחיר ביותר בתולדות עמנו. בשעה מרה זו נעביר לנגד רוחנו את אבותינו הקדושים, אמהותינו הטובות ותינוקותינו שהובלו במיליונים לטבח על-ידי השטן שיצא מתחתית הגהינום ... בעד כמה מיליונים דולרים עומדת להיעשות התועבה. הם יבטיחו אותי להקים "סולל בונה" חדש ... תלווה אותנו רוח המיליונים מכל הארצות שציוו לנו: לא לשאת ולא לתת. חרם על גרמניה עדי עד!

שני הציטוטים מעובדים על פי: דברי הכנסת. הישיבה השלושים ושמונה של הכנסת השנייה, יום שני, ט' טבת תשי"ב (7 ינואר 1952). ירושלים, תשי"ב

פרשת השילומים מגרמניה, 1952

פרשת השילומים מגרמניה, הייתה אחת הפרשיות הסוערות בתולדות המדינה. לאחר שממשלת גרמניה המערבית הסכימה לשלם פיצויים ליהודים ניצולי השואה, ולישראל - עבור הנספים, הודיע ראש הממשלה, דוד בן גוריון כי מתקיים משא ומתן בנושא השילומים. דובר על אומדן של רכוש יהודי שדוד בשווי כ-6 מיליארד דולר ויותר. כוונה זו ביניהם גם ניצולי שואה רבים. תנועת החירות בראשותו של מנחם בגין הובילה את המאבק כנגד הסכם השילומים, ואף ארגנה הפגנות סוערות נגדו. לפניכם קטעים מנאומי שניהם, דוד בן גוריון ומנחם בגין בישיבה בכנסת שהוקדשה לנושא זה.

זה היה ביום שני, י"ח באב תשי"ח (4.8.1958), במסגרת חגיגות העשור למדינת ישראל, כאשר אלפי אנשים גדשו את היכל התרבות בתל אביב לצפות בחידון התנ"ך הארצי הראשון. ואני, ילד שטרם מלאו לו י"ג שנים, יושב נרגש בין כל אלה. החידון (שבשעתו קראו לו: "מבחן התנ"ך") היה אירוע מרשים משום שהזוכה בו, סינדרלה בכל מובן שהוא, היה צעיר כבד לשון ומתקשה בהליכה, שעבד כפקיד בבית חינוך עיוורים בירושלים, ושבשל מצבו הכלכלי הקשה, כך סיפרו, צריך היה לשאול חליפה מאחד מחבריו. בחור צעיר זה, עמוס חכם שמו, שמאוחר יותר אף זכה בנקל בתואר חתן התנ"ך הבינלאומי, סימל עבור רבים מה שסימלה מדינת ישראל של אותם ימים: צעירה, בראשית דרכה, לא מושלמת, ובכל זאת בטוחה בעצמה ומתייחסת בגאווה אל מורשתה.

פרופ' אביגדור שגן, כלכליסט, 25.04.12

14 במאי
הקמת מדינת ישראל.
הפלישה הגדולה של צבאות ערב: מלחמת העצמאות

28 במאי
הקמת צה"ל - צבא הגנה לישראל ככוח הצבאי היחיד בישראל

22 ביוני 1948
פרשת 'אלטלנה': אוניית הנשק של האצ"ל מופגזת בחופי ת"א על ידי תותחי צה"ל בהוראת דוד בן גוריון. בגין, מנהיג האצ"ל, אמר לפני מותו שהיה רוצה שיזכרו אותו מעל הכול כאיש שמנע מלחמת אזרחים בעת קום המדינה.

20 בינואר
שיחות הסכמי שביתת נשק עם מדינות ערב

5 במרס
מבצע 'עובדה', שבמהלכו השתלט צה"ל על דרום הגלב מפרץ אילת, ובסופו הוגף 'גל הדין' בחוף אילת.

26 באפריל 1949
הממשלה מכריזה על משטר צנע וקיצוצ. האזרחים קיבלו הקצבה מוגבלת של מצרכי מזון בחנויות המוכרות באזור מגוריהם.

11 במאי
הכרה בינלאומית: ישראל התקבלה כחברה ה-59 באו"ם. 37 מדינות הצביעו בעד, 12 נגד ו-9 נמנעו.

7 בנובמבר
עליית 'מרבד הקסמים', מבצע עלייה מורכב של 50 אלף יהודי תימן, ברובם ילדים.

19 במאי 1950
מבצע 'עזרה ונחמיה'- העלאת 130 אלף יהודי עיראק לישראל.

16 בינואר 1951
שילומים מגרמניה: ממשלת ישראל פנתה באגרת רשמית אל מדינות המערב בתביעה לפיצויים מגרמניה על רכושם של יהודי אירופה מלפני השואה.

19 ביולי 1952
'ישראל באולימפיאדה': משתתפת בפעם הראשונה באולימפיאדה בהלסינקי.

2 ביולי 1954
פרשת 'עסק ביש' - רשת ריגול יהודית שפעלה במצרים ונחשפה. לימים התברר כי הרשת הופעלה על הצבא, ללא ידיעת הדרג המדיני.

22 ביוני 1955
משפט קסטנר: מסתיים משפט דיבה של קסטנר, שהיה פקיד ממשלתי, נגד מלכיהל גרינוולד, שהאשימו כי שיתף פעולה עם הנאצים בתקופת השואה. המשפט הסעיר את הציבור ואף גרם למשבר ממשלתי. כעבור כשנה וחצי נרצח קסטנר.

29 באוקטובר
מבצע קדש: בתוך פחות משבוע נכבש חצי האי סיני מידי מצרים. 170 הרוגים לצה"ל. לחץ אמריקני מביא לנסיגה.

29 באוקטובר 1956
טבח בכפר קאסם: יחידה של משמר הגבול, שהטילה עוצר על כפר קאסם שליד פתח תקוה, פתחה באש על 'מפיד עוצר' והרגה 43 תושבים, ובהם נשים וילדים. הפרשה עוררה סערה ציבורית, ובעקבותיה נטבע בבית המשפט המושג "פקודה בלתי חוקית בעליל".

19 באוגוסט 1958
חידון התנ"ך העולמי הראשון (למבוגרים) בירושלים. במסגרת חגיגות העשור למדינת ישראל: עמוס חכם זכה בתואר 'חתן התנ"ך' הזוכה, נכה שלקה בשיתוק בילדותו ופקיד פשוט וחסר-כל מבית-חינוך לעיוורים בירושלים. הפך בן יום לאחד מגיבורי התרבות של המדינה הצעירה ולשם נרדף לידע ובקיאיות בתנ"ך.

14 באוקטובר
הנחת אבן הפינה למשכן החדש של הכנסת בקריית הממשלה בירושלים.

שְׂרָלִיָּה

חילום: חוה אלגורשטיין

(שם השיר הוא שיבוש ליד של "שער-העליה")

את הסיפור הזה מתחילים מהסוף אנייה עם נוסעים הגיעה לחוף אנשים עייפים בארץ חדשה עומדים מול שער גדול ומסתכלים בו בשתיקה אנשים מקצה הזמן, מקצה האור והחיים בבגדים עבים בצעדים כבדים שום דבר לא היה כמו בהבטחות הבטיחו ארץ חמה היו רוחות וסערות הג עץ בחורף, הרצפה מלאה סירים הכל ספוג במים שמיכות הפוך מפולין כולם מתייפחים אבל אני כבר ישנה כמו נסיכה אמיתית - ישנה עם מטריה

מישהו אומר - "הגענו"
מישהו אומר - "אולי"
מישהו צועק - "מצאנו"
לוחשים לו "הלוואי"
מישהו קורא - "בינתיים"
צועקים לו - "עד מתי"
לעולם כבר לא נדע
מי נכנס ומי יצא
מי עבר ומי נשאר
בשרליה, שרליה...

"קול ציון לגולה" כל שעה שפה אחרת הרדיו מנגן, יושבים כמו גולים במחתרת כמו ליד התנור יושבים, מתחממים מבינים כל מילה, שרים את השירים ובבוקר חוזרים אל השפה החדשה שוברת שיניים אדישה וקשה כל התוכניות נהפכו לחלומות מחליפים מקצוע, מחליפים את השמות מחליפים זכרונות מקשטים את העבר שם כולם נסיכים היו זה מה שנשאר היה פסנתר בכל חדר אורות סוסים בחצר כל מילה היא אמת, אמת פחות או יותר.. שרליה, שרליה...

ושוב הרדיו מדבר "מדור חיפוש קרובים" רשימות ארוכות שמות כתובות ומספרים מי שהחליף את השם בעצם כבר ויתר אינו מקשיב לתכנית אין בו כוח יותר ובינתיים אבי קנה לו מצלמה "פוטו חמש דקות" - תמונות לתעודה תעודת עולה, תעודת זהות, פנקס חבר, אין שפה, אין פרנסה, יש תעודה כבר נסתדר ובקיץ החם מוציאים את הכסאות מרכז הסברה מביא סרטים והרצאות אקורדיון מנגן מלווה איזו זמרת 'עגלה עם סוסה', 'אוי אוי כנרת כנרת' שרליה, שרליה...

מיטה מתקפלת, שולחן מתקפל ובערב שבת אנחנו יוצאים לטייל חולצות לבנות נעליים מבריקות הולכים לטייל אבל אין פה מה לראות שורות של צריפים, כמה עצים וגדר חוזרים במתינות, הרי אין מה למהר את הסיפור הזה מתחילים מהסוף סיפור על אנייה שהגיעה אל החוף על מחנה מעבר ועל תחנה סופית ועל הבולגריה, הפולנית, היידיש, העברית, ועל מקום אפור ללא צבע ללא נוף ועל התחלה, התחלה שאין לה סוף

מישהו אומר - "הגענו"...

דוד בן גוריון, מכתב לד"ר אולסברג, 8.8.1958

גליונות "עין לציון" יוצאים לאור עליידי משרד החינוך. המזכירות הפדגוגית, **רביבובת יחידה** ישראלית בשיתוף תכנית בארי, מכון שלום הרטמן ניהול פרויקט: יוחאי עדן • ליקוט, כתיבה ועריכה: אריאל אביב ויוחאי עדן • עיצוב גרפי: סטודיו רמי דוקי ועדת היגוי: יובל סרי, אריאל אביב, אשל קלינהאוס, ד"ר אריאל פיקאר, יעל גרוס-רוזן • ירושלים, חשוון ה'תשע"ח, נובמבר 2017 • © כל הזכויות שמורות למשרד החינוך ולמכון הרטמן

בארי ושרמן
SHALOM HARTMAN
INSTITUTE
שלום הרטמן